

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

PRIPOROČILA

SVET

Priporočila Sveta

„Spodbujanje uporabe in izmenjave najboljših praks o čezmejnih videokonferencah na področju pravosodja v državah članicah in na ravni EU“

(2015/C 250/01)

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB SKLICEVANJU NA:

1. strategijo o evropskem e-pravosodju 2014–2018, ki jo je Svet za pravosodje in notranje zadeve sprejel 6. decembra 2013 ⁽¹⁾;
2. točko 59 strategije o evropskem e-pravosodju 2014–2018, ki določa: „Da bi delo na zadevnih področjih hitreje napredovalo, se lahko po potrebi sestanejo neformalne skupine držav članic, ki sodelujejo v posameznih projektih. [...]“;
3. večletni evropski akcijski načrt za e-pravosodje za obdobje 2014–2018, ki ga je Svet za pravosodje in notranje zadeve sprejel 6. junija 2014 ⁽²⁾;
4. smernice za izvajanje večletnega evropskega akcijskega načrta za e-pravosodje za obdobje 2014–2018, ki jih je Svet za pravosodje in notranje zadeve potrdil 4. decembra 2014 ⁽³⁾ in v katerih so določeni konkretni koraki za nadaljnje ukrepanje v zvezi z akcijskim načrtom Delovne skupine za e-pravo (e-pravosodje), vključno z ustanovitvijo neformalne delovne skupine za čezmejne videokonference;
5. rezultate neformalne delovne skupine za čezmejne videokonference, kot so navedeni v končnem poročilu ⁽⁴⁾, predloženem Delovni skupini za e-pravo (e-pravosodje);

PRIZNAVA, da:

6. so videokonference koristno orodje, ki imajo velik potencial ne le na nacionalni ravni, ampak tudi in zlasti v čezmejnih primerih, ki vključujejo različne države članice in celo tretje države. V čezmejnih primerih je nemotena komunikacija med pravosodnimi organi držav članic ključnega pomena. Uporaba videokonferenc je eden od možnih načinov za poenostavitev in spodbujanje takšne komunikacije. Prednosti videokonferenc so bile priznane s pravom Unije, ki spodbuja njihovo uporabo, med drugim pri čezmejnem pridobivanju dokazov v civilnih in gospodarskih zadevah ⁽⁵⁾ ter v evropskem postopku v sporih majhne vrednosti ⁽⁶⁾, ali pa ureja postopke za njihovo uporabo v kazenskih postopkih ⁽⁷⁾;

⁽¹⁾ UL C 376, 21.12.2013, str. 7.

⁽²⁾ UL C 182, 14.6.2014, str. 2.

⁽³⁾ 15771/14.

⁽⁴⁾ 8364/15 + ADD.

⁽⁵⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (UL L 174, 27.6.2001, str. 1).

⁽⁶⁾ Uredba (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (UL L 199, 31.7.2007, str. 1).

⁽⁷⁾ Konvencija z dne 29. maja 2000 o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah med državami članicami Evropske unije.

7. se lahko videokonferenčna tehnologija uporablja v vseh vrstah sodnih postopkov (v kazenskih in civilnih/gospodarskih zadevah), pri čemer sodiščem in tožilstvom zagotavlja večjo prožnost v zvezi s pričanjem žrtev in prič, pridobivanjem mnenj izvedencev ter sprejemanjem izjav osumljenih in obtoženih oseb. Uporaba videokonferenc lahko pripomore k zmanjšanju stresa za ranljive priče, kot so otroci. Prav tako odpravlja potrebo po potovanju, kadar morajo dokaze predložiti žrtve, priče ali izvedenci iz drugih držav članic. Poleg tega omogoča zagotavljanje takojšnjih in učinkovitih zaščitnih ukrepov, kot so pravica do tolmačenja, pravica do informacij in dostop do odvetnika, osumljeni osebi, kadar ji je prostost odvzeta v oddaljenem kraju (npr. v primeru prijetja na odprtem morju). Uporaba takšne tehnologije tudi zmanjšuje stroške nacionalnih uprav za zaslivanja. Z izognitvijo prevozu oseb v priporu je mogoče doseči precejšnje stroškovne in varnostne koristi;
8. so države članice EU v okviru evropskega e-pravosodja že začele sodelovati pri spodbujanju uporabe videokonferenc ter izmenjavi izkušenj in najboljših praks. Takšno delo med drugim poteka v okviru Delovne skupine za e-pravo (e-pravosodje) na ravni EU;
9. je dosedanje delo na področju videokonferenc na nacionalni ravni in ravni EU v okviru prvega evropskega akcijskega načrta za e-pravosodje za obdobje 2009–2013 že prineslo pomembne rezultate. Portal e-pravosodje zagotavlja informacije o uporabi videokonferenčne opreme v sodnih postopkih v čezmejnih primerih v vseh uradnih jezikih, vključno s priložnikom in, za večino držav članic, ustreznimi kontaktnimi podatki;
10. je cilj drugega večletnega evropskega akcijskega načrta za e-pravosodje za obdobje 2014–2018, da se na podlagi dosedanjega dela nadaljuje ta pozitivni razvoj na nacionalni in evropski ravni. To delo bi bilo treba razumeti tudi kot del širšega razvoja v smeri posodobitve pravosodja v EU, pri čemer je treba upoštevati obstoječi pravni okvir na zadevnem področju in potrebo po spoštovanju procesnih jamstev, vzpostavljenih na ravni držav članic in EU;

POUDARJA, da:

11. bi bilo treba izvajanje sodnih in izvensodnih postopkov v čezmejnih primerih olajšati z možnostjo elektronskega komuniciranja med sodišči in strankami v postopku ter pričami, žrtvami, izvedenci in drugimi udeleženci, kot je navedeno v večletnem evropskem akcijskem načrtu za e-pravosodje za obdobje 2014–2018;
12. bi bilo treba poleg tega uporabo video- in telekonferenc ali drugih ustreznih sredstev za komuniciranje na daljavo pri ustnih zaslišanjih, kadar je to ustrezno, razširiti, da bi odpravili potrebo po potovanju na sodišče zaradi udeležbe v sodnih postopkih, zlasti v čezmejnih primerih, ter tako z zmanjšanjem stroškov in naporov prispevali k učinkovitemu dostopu do sodnega varstva;
13. bi bilo treba prihodnje delo na tem področju razširiti, da bi nadalje olajšali organizacijo in izvedbo čezmejnih videokonferenc v vseh državah članicah s spodbujanjem uporabe orodij informacijske tehnologije za podporo in organizacijo videokonferenc ter z izboljšanjem interoperabilnosti za videokonference, kot je navedeno v večletnem akcijskem načrtu za e-pravosodje za obdobje 2014–2018. To delo bi moralo vključevati tudi oblikovanje skupnega obrazca za prošnjo za čezmejno videokonferenco oziroma njeno potrditev. Razmisliti bi bilo treba tudi o vzpostavitvi mreže za izmenjavo izkušenj in najboljših praks o videokonferencah, vključno z usposabljanjem. Upoštevati bi bilo treba sodelovanje pravnih strokovnjakov, kot so sodniki, javni tožilci, odvetniki, mediatorji in sodni tolmači, pri tem delu;

POZDRAVLJA:

14. delo, ki ga je opravila strokovna delovna skupina za čezmejne videokonference, da bi prispevala k izboljšanju splošnega delovanja sistemov e-pravosodja v državah članicah in na evropski ravni. Strokovna skupina je bila ustanovljena januarja 2014 pod avstrijskim vodstvom, njen namen pa je spodbujati praktično uporabo čezmejnih videokonferenc ter izmenjavo najboljših praks in strokovnega znanja o organizacijskih, tehničnih in pravnih vidikih;
15. končno poročilo strokovne delovne skupine, predloženo marca 2015, ki vključuje specifična priporočila za prihodnje delo na tem področju;

JE SEZNANJEN z dejstvom, da:

(a) **strokovna delovna skupina**

16. je strokovna delovna skupina v končnem poročilu opredelila vrsto tehničnih, organizacijskih in pravnih ovir, ki otežujejo uporabo videokonferenčne opreme s strani držav članic v čezmejnih primerih. Rezultati so pokazali, da sicer velja, da je treba spoštovati obstoječe pravne zahteve, vendar je večina perečih problemov, ki se pojavljajo v čezmejnih primerih, bolj organizacijske in tehnične narave. To so vprašanja, ki bi jih bilo treba kratko- ali srednje-ročno še posebej prednostno obravnavati;

(b) **portal e-pravosodje**

17. bi bilo treba poleg tega informacije, ki so že na voljo na portalu e-pravosodje, posodobiti in dopolniti. Prihodnji načrti bi lahko zajemali zlasti vključitev: povezav na zakonodajo EU in zakonodajo držav članic, ki ureja uporabo videokonferenc; združenih podatkov o vseh sodiščih iz držav članic, ki imajo videokonferenčno opremo; orodij za praktično pripravo videokonferenc (elektronski obrazci, dolgoročno morda sistem rezervacij); povezav na nacionalna navodila ali priročnike, če so na voljo; oddelka s primeri uporabe videokonferenc v čezmejnih postopkih in zbirko najboljših praks; informacij o usposabljanju in spletnih modulih usposabljanja ter povezave do medsebojno povezanih podatkovnih zbirk tolmačev, če so na voljo;

(c) **sinergije z drugimi projekti**

18. bi bilo treba upoštevati tudi morebitne sinergije z drugimi projekti, kot so e-CODEX in projekti AVIDICUS (tolmačenje med videokonferenco), ter Evropskim omrežjem za izobraževanje pravosodnih organov. Poleg informacij, ki so že na voljo na portalu e-pravosodje, bi bilo treba v čim večji možni meri uporabljati obstoječe uporabno gradivo iz drugih virov, vključno z državami članicami in Eurojustom;

(d) **pravni vidiki**

19. so videokonference pridobile pravno priznanje z mednarodnimi konvencijami in več pravnimi akti EU, kot so uredba o pridobivanju dokazov v civilnih in gospodarskih zadevah, uredba o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti ter, nazadnje, direktiva o evropskem preiskovalnem nalogu v kazenskih zadevah;
20. uporaba videokonferenc sicer zagotavlja dodatno zaščito za osumljene osebe, žrtve, priče in ranljive osebe, vendar bi bilo treba zagotoviti, da nima negativnega vpliva na pravice obrambe; zlasti je treba paziti, da se zagotovi spoštovanje načel takojšnjega ukrepanja, enakosti orožij in kontradiktornosti. To vključuje uporabo opreme, ki je najsoodnejša, da bi dosegli zadostno kakovost slike in zvoka, ter varna sorazmerno z občutljivostjo zadeve;
21. bo zato treba oceniti učinek zakonodajnih novosti, med drugim zlasti evropskega preiskovalnega naloga, ki določa natančen postopek za uporabo videokonferenc v kazenskih zadevah, na različna procesna pravila in jamstva, ki veljajo v odreditveni in izvršitveni državi članici. Druga pravna vprašanja v zvezi z videokonferencami vključujejo tudi opredelitev pristojnih organov;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ:

22. razmislijo o izvajanju naslednjih ukrepov na nacionalni ravni, da bi izboljšali interoperabilnost med državami članicami:

(a) **organizacijski vidiki**

- (a) če je to izvedljivo, naj se v vsaki državi članici uvede nacionalna kontaktna točka ali kontaktne točke za videokonference. Poleg tega naj izboljšajo in posodobijo – po potrebi v tesnem sodelovanju s Komisijo – informacije na portalu e-pravosodje (prek podatkovne zbirke Sodišča EU) o nacionalnih videokonferenčnih zmogljivostih, nacionalnih kontaktnih točkah za videokonference in ustreznih pristojnih sodiščih. Izboljšajo naj organizacijo kontaktnih točk na nacionalni ravni in ravni sodišč;

- (b) v zvezi s posameznimi videokonferencami naj se dogovorijo o skupnem jeziku, če je to primerno, skupaj z ustreznimi prevajalskimi in tolmaškimi storitvami, in o časovnem pasu, ki se bo uporabljal za določitev začetka videokonference. Če je pri videokonferenci potreba pomoč tolmačev, bi morale biti države članice seznanjene z nasveti, pridobljenimi iz projektov AVIDICUS, in jih v največji možni meri upoštevati;

(c) brez poseganja v neodvisnost sodstva in razlike v organizaciji pravosodja po vsej Uniji naj potencialnim uporabnikom, vključno s sodniki in tožilci, nudijo učinkovito usposabljanje, da bi povečali njihovo zaupanje in sposobnosti za vodenje čezmejne videokonference;

(b) **tehnični vidiki**

(d) vzpostavijo naj učinkovite mehanizme, vključno z izboljšanim obrazcem za učinkovito izmenjavo spremenljivih in/ali zaupnih videokonferenčnih parametrov, v povezavi z javnimi in statičnimi informacijami o videokonferenčni opremi za vsako državo članico, ki se objavijo na portalu evropskega e-pravosodja;

(e) pripravijo naj praktične smernice za uporabnike ter osebje za tehnično načrtovanje in podporno osebje v zvezi s priporočenimi tehničnimi standardi;

(f) izboljšajo naj interoperabilnost med državami članicami, in sicer z izvajanjem sistematičnih praktičnih prekusov med pari držav članic, da bi dokumentirali delovne parametre. Te bi lahko nato ponovno uporabili za vzpostavitev zanesljivejših videokonferenc med državami članicami z zadostno kakovostjo zvoka in slike;

(g) izvajajo naj vsaj naslednje tehnične standarde, da bi izboljšali kakovost videokonferenčnih sej:

- uporaba videokonferenčnega sistema na podlagi strojne opreme (H.323/videokonference SIP),
- videokonferenčna seja na podlagi internetnega protokola (IP),
- uporaba požarnega zidu, ki prečka infrastrukturo,
- uporaba šifrirane komunikacije (AES-128),
- sprejem predstavitve v obliki dvojne slike (H.239) ⁽¹⁾;

(c) **pravni vidiki**

(h) ocenijo naj učinek sprejetih instrumentov EU, na primer evropskega preiskovalnega naloga v zvezi z veljavnimi procesnimi pravili;

POZIVA DELOVNO SKUPINO ZA E-PRAVO (E-PRAVOSODJE), NAJ:

23. začne preučevati praktične možnosti in rešitve za usklajen pristop, da bi se začelo sodelovanje na področju uporabe videokonferenc s tretjimi državami, kar bi dopolnilo dvostranske stike, ki jih države članice že imajo na tem področju;

24. nadaljuje delo, opravljeno v okviru strokovne delovne skupine za čezmejne videokonference, z vzpostavitvijo mreže sodelovanja med državami članicami pod okriljem v okviru Delovne skupine za e-pravo (e-pravosodje), da bi si izmenjevali izkušnje in najboljše prakse o videokonferencah, vključno z usposabljanjem, na podlagi predloga, ki bi ga predložila strokovna delovna skupina. Ta mreža naj bi:

- (a) preučila, kako izboljšati uporabo videokonferenčne opreme na evropski ravni z oblikovanjem varnih „virtualnih videokonferenčnih sejnih sob“, v katere bi se lahko sodelujoče države članice povezale;
- (b) pripravila jasen postopen opis („protokol“) za pripravo in izvedbo čezmejnih videokonferenc, ki ustreza primerom običajne sodne uporabe čezmejnih videokonferenc ter združuje vse potrebne organizacijske, tehnične in sodne elemente;
- (c) uporabnikom zagotovila smernice za primere običajne sodne uporabe, pri katerih bi bila večja in boljša uporaba čezmejnih videokonferenc najkoristnejša;
- (d) izboljšala elektronsko pošiljanje obrazcev zaprosil za čezmejno medsebojno pravno pomoč, tako da bi združila funkcije dinamičnih obrazcev iz portala evropskega e-pravosodja z e-CODEX, npr. obrazci za „neposredno pridobivanje dokazov“ in „(posredno) pridobivanje dokazov“;

⁽¹⁾ Opomba: lahko se zgodi, da je treba uporabiti ISDN kot rezervno rešitev, če videokonferenčni partner še ne podpira IP.

- (e) razvila orodja, ki naj bi pravosodnim organom pomagala opredeliti pravni instrument, ki se uporablja za organizacijo posamezne videokonference;
- (f) razvila orodja, ki naj bi pravosodnim organom pomagala opredeliti organ, ki je pristojen za organizacijo posamezne videokonference;
- (g) opredelila ureditve, ki bi jih bilo treba vzpostaviti, da bi zagotovili procesna jamstva pri uveljavljanju pravic do obrambe, in
- (h) zagotovila trajnost dela s:
 - spremljanjem izvajanja ukrepov in projektov za izboljšanje stanja,
 - spremljanjem nove videokonferenčne tehnologije,
 - predlogi za nove ukrepe in projekte za nadaljnje izboljšave;

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO, NAJ:

25. na portalu e-pravosodje objavi končno poročilo strokovne skupine za čezmejne videokonference, da bi z njim seznanili širši krog pravnih strokovnjakov in drugih zainteresiranih strani;
 26. finančno podpre izvajanje ukrepov na nacionalni ravni, kot so navedeni v točki 22 in katerih cilj je zagotavljanje čezmejne interoperabilnosti videokonferenčne opreme, če to ustvarja evropsko dodano vrednost v skladu z veljavnimi finančnimi instrumenti.
-